

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ ΓΕΝΝΕΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Ο ποιητής του «Πύργου τής Πέτρας» και η άρχαία δέσποινα Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου. Ένα αυτοσχέδιο σατυρικό του. Πώς γράφτηκε ο περίφημος «Καρά-Σεβνταλής». Ο μέγας βοτανικός και η φιλανθρωπική Βασιλίσα. Το επεισόδιο του Άνακτορικού χορού. Η «τολύπη Αγκλιά». Η γενναία χειρονομία του Όρφανιδου πρυτάνεως. Ένα δάκρυ τής εξόριστης κ. λ. π.

Ο Θεόδωρος Όρφανιδής, ο άειμνηστος μέγας Έλληνας βοτανικός και ποιητής του «Πύργου τής Πέτρας», του «Αγίου Μηνά», του σατυρικού «Τίρι-Άρι» και τόσων άλλων φιλολογικών έργων, ήταν ένα από τα ευφύστερα και ιδιορρυθμότερα πρόσωπα τής περασμένης γεννεάς. Μερικά από τὰ χαρακτηριστικότερα επεισόδια τής ζωής του είνε και τ' ακόλουθα :

Ο Όρφανιδής κατήγετο από τή Σμύρνη, άνετράφη όμως στο Ναύπλιο, τό όποιο αγαπούσε και συχνά τό άνέφερε στά πατριωτικά ποιήματά του. Κατά τόν Άπόλλιο του 1844 ή Έλληνική Κυβέρνησις τόν άπέστειλε (νεαρό διδάκτορα του Πανεπιστημίου Αθηνών τότε) στην Εύρώπη γιά να τελειοποιηθή στην Έπιστήμη του. Ο Όρφανιδής, πόν αναχωρήη από τήν Έλλάδα, ήθέλησε ν' αποχαιρετήση τή δεύτερη πατρίδα του. Έκανε λοιπόν ένα ταξίδάκι στο αγαπημένο Άνάλλι, και μόλις έφθασε εκεί διευθύνθηκε στο σπίτι του ευπατρίδου και τότε δημόχου Σπυ. Παπαλεξοπούλου, τό όποιο εξακολουθούσε να είνε τό κέντρον κάθε κινήσεως και ζωής στην πρώτη μας πρωτεύουσα. Η οικοδέσποινα του άρχοντικού τούτου σπιτιού, ή ιστορική και φώαία Καλλιόπη, ήδέχθηκε τό νεαρό Θεόδωρο με τή γλυκεία εκείνη στοργή που την διέκρινε όταν ύπερόχετονα τά παιδιά τών άρχαίων τής φίλων και μαχητών του 'Ιερού Αγώνος.

Τό πρώτο τής άλλης ήμέρας, ο Θ. Όρφανιδής, γιά ν' αποχαιρετήση τους παλαιούς του συμμαχιστάς και φίλους έκανε γεύμα στην πατριχή του βίλλα, στο μικρό προσάειο Άρια. Η Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου έφρόντισε να στειλή στους συμπουσιαστάς—μεταξύ τών όποίων ήταν και ένα άνεπιός τής -- μερικές μπουτίλιες κρασι από τό καλύτερο τής α β α ς τής. Τό γλέντι όμως τών ζοηρών είχε άνάψει τρικούβερτο και τό κρασί τής «Κυρά-Καλλιόπης» έρουρηχτηκε γρήγορα. Πώς να συνεχισθή τό ταμπουκι χωρίς ρετσίνατο ; Ο μουσώληπτος Άμφιτρώον δέν έδιστασε καθόλου. Έπηρε δύο από τίς άδειες μπουκάλες, και τής έστειλε στο Ναύπλιο με τό ακόλουθο έμμετρο γράμμα που τό έγραφε με τό μολύβι επάνω σ' ένα κομμάτι στρατσόχαρτο :

Τή κ. Καλλιόπη Σπ. Παπαλεξοπούλου

*Από λάβετε φιάλας, κ' άντ' αυτών παρακαλώ σας
στείλατέ μου δύο άλλας, πλήρεις όμως και κλειστάς,
από τό γινού σας μαύρο και από τό κόκκινό σας,
τό όποιον έμψυχώνει τους άρχμούς ποιητάς...*

*Ο θανάθρωπος Χριστός μας μετεποίησεν εις οίνον
πλήρεις ύδατος ύδρίας εις τόν γάμον του Καρά.
Συ, Κυρά μου, χωρίς άλλο ύπερβαίνεις και εκείνον
επειδή πλήρεις δι' οίνου τας φιάλας τας κενάς !..*

Η Κυρά-Καλλιόπη έδιόβασε τους στήθος υ' ευχαρίστησι, έγέλασε και έστειλε στην ευθύμη παχία μιάν ντουζίνα μπουτίλιες γεμάτες άληθινό νεκταρ, με τό όποιον οι νεαροί έγεναν φέσι.

Τό βράδυ εκείνο ο Όρφανιδής άπήγγειλε τό ώρατο εκείνο σατυρικό ποιήμα του ο «Καρά-Σεβνταλής» του όποιον ήρωσ ύπονοείται ο έρωτοπαθής άνεπιός τής Κυρά-Καλλιόπης. Τό ποιήμα άρχίζει έτσι :

*Ποιός ειδς νέον Σεβνταλή, καθοίω ποιός ειδς κλέφτη
πόν να ξυνάη με τό άχ και με τό βάρ να πέφτη.
Όσάν τό χιόν ν' αναλή, σάν τό κερι να ορήνη
και μοναχός τό ντόρο τον να ξεροκαταπαίνη ;
Έγώ τόν ειδα, και σ' έμέ έφάνηκε ο καψμένο;
όσάν Δροβίσις σκυθρωπόσ, σάν Μπαχατζής θλιμμένοσ.
Γιά μιάν σκληρή Γερή—νταπά ποιδαν τά δύο τον μάτια
καρά—σεβντάς τόν έπιασε και θά γενή κοιμάτια.*

*Όπόταν τά μεσάνυχτα άργολαούν οι κοκκιοι,
πληναι και τής τραγουδεί με νιά και μουζούκι :
— Άμάν Κοιούμ, άμάν Γιαβρούμ, κάνε Χανομύ Ισοάφι
μυθό καλέμ Ούλεμá τό ντόρο μου δέ γράφι !
Γιά όσνα έμπαλντισα, και στον ντουσιά επάνω
άν εγγνήθην Σεβνταλής, Ασίης θά πεθάνω ;*

Τό ποιήμα εξακολουθεί στον ευθύμο αυτό τόνο, λέει χαριτωμένα πράγματα και τελειώνει έτσι :

*Αυτά τής λέει ο Ντεντιλής, κ' ο πόνοσ τον τόν πίνει
μ' πονθενά παοάβου δέν φάνεται ν' άνοήη.
Και στην άπειλπισία τον τί θέλει άπογίνει
μιά ζούφια άφιόν καθαρά έξαφνα καταλίνει !*

Τό ποιήμα αυτό, γραμμένο σε περγαμηνή, ο νεαρός ποιητής έχάζωσε την άλλη ήμέρα στη μεγάλη του φίλη Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου.

***

Ο Θεόδωρος Όρφανιδής έγύρισε από την Εύρώπη σοφός και γρήγορα έπηρε μιάν από τίς πρώτες θέσεις στο Όθώνειο Πανεπιστήμιον και στην Αθηναίη κοινωνία. Η Βασιλίσα Άμαλία, φανταστική φίλη τών άνθέων, τόν έτιμούσε με την ιδιαίτερή της φιλία. Περνούσαν ώρες μαζί μέσα στα φυτά και στα λουλούδια και ο μέγας βοτανικός έξηγούσε ποιητικά και έπιστημονικά συγχρόνως τά περιεργα τής φύσεως στη βασιλική του φίλη. Με τόν Όρφανιδή όμως ψυχράθηκε κάποτε ή Άμαλία και αι σχέσεις των διεζήτησαν γιά πολύ, από την ακόλουθη άρρομή, ή οποία μάλιστα μάς φανερώνει ότι ή γυναίκα αυτή, ή προσωριμένη γιά μεγάλα, συγκύματα δέν είχε την δύναμη ν' άποστασή από τά μικρά... Ο Όρφανιδής είχε έναν ύπηρέτη Βαυαρό, τόν όποιον άναγκάστηκε κάποτε να διώξη με κλωτσιές. Η Βασιλίσα τό έμαθε. Στόν πρώτο χορό που δόθηκε στα Άνάκτορα, πλησιάζει τόν Όρφανιδή και τό λέει άυστηρά :

— Δέ μπορούσα να φαντασθώ, κύριε, ότι διώχνεται με τέτοιο τρόπο τους ύπηρέτας σας !

Ο Όρφανιδής γιά μιάν στιγμή ζαλισθηκε, άμέσως όμως ξαναβρήκε την άταραξία του και άπάντησε :

— Και έγώ δέν μπορούσα να φαντασθώ ότι ή Βασιλίσα τής Έλλάδος θα μου έκανε την τιμή να ένδιαφέρεται και γιά τους ύπηρέτας μου !

Η Άμαλία του έγύρισε θυμωμένη τίς πλάτες. Ο Όρφανιδής έφυγε άμέσως από τό παλάτι και δέν φάνηκε πιά.

Αλλά τό σπίτι του βοτανικού και ποιητού βρισκόταν κοντά στο Βασιλικό Κήπο, παραλευρώσ του όποιον ο Θ. Όρφανιδής εκάλειεργούσε τό δικό του άνδρόκηπο και μάλιστα καλύτερα από την Άμαλία. Η Βασιλίσα παρακολουθούσε στις ξένες έφημερίδες και στα περιοδικά τά προόδους τής κηπουρικής και άνθοκομίας αλλά πάντοτε ήταν μιάν έρημηχένις. Μιά ξύλινη πόρτα (έκείνη που σώζεται άκόμη και σήμερα άπάναντι τής οπισθίας εισόδου του Ζαπτείου μεγάρου) έφερε από τό Βασιλικό Κήπο στον άνδρόκηπο του έπιστήμονος. Από την πόρτα αυτή συχνά ή Βασιλίσα (έννοείται, πρό του επεισοδίου) άνεπισήμως και χωρίς καμιά προειδοποίησι έμπαινε και παρακολουθούσε τίς έργασίες του Όρφανιδου...

Άλλ' ο καιρός περνούσε και ή Άμαλία είχε μετανοήσει γιά τό φρόνιμό της τή βραδεία του χορού. Αλλά δέν ήταν συνειδησμένη πε έτοχωρήσεις και γι' αυτό άφηνε στην τύχη να ευρεθή ή κατάλληλη στιγμή τής συμπυλιώσεως. Μιά μέρα λοιπόν, κατά τή συνήθειά της, χωρίς καμιά προειδοποίησι, έμπηκε στον κήπο του Όρφανιδου και περιεργάζονταν τ' άνθη... Έξαφνα, στο στρώφισμο μιός δένδροστοιχίας βρέθηκε μπροστά στον Όρφανιδή, ο όποιός άμελώς τυλιγμένοσ στη ρόμπα του, έξήταξε τή στιγμή εκείνη ένα νέο άνθος, που μόλις τό είχε φέρει από την Εύρώπη. Ο Όρφανιδής μόλις έπρόφθασε να πάρη στάσιον σεβασμού και ή Άμαλία τόν έκλήρισε, σάν να μην είχε τίποτε συμβεί μεταξύ τους :

- Είνε νέο αυτό τό άνθος ; έρώτησε θαυμάζοντάς το.
- Μάλιστα Μεγαλειοτάτη, άπήντησε ο βοτανικός.
- Και πώς ονομάζεται ;
- Είνε ένα είδος τολύπης, ή όποία ως τώρα δέν είχε όνομα. Να μου έπιτρέψη ή Μεγαλειότης σας να τό όνομάσω «Τολύπη Άμαλιαν».

Η Βασιλίσα είχε κιάλας εκείνο που ήθελε. Ένα καινούργιο άνθος και μάλιστα με τ' όνομά της και τή φίλια του ποιητού. Όχι όμως θερηί όσο πρώτα. Ο Όρφανιδής είχε προστεθεί στις τάξεις τών δυσχερηστέμων έναντιον τής Δυναστείας, οι όποιοι διαρκώς έπληθύνοντο, έως ότου έπέφεραν

Ο ποιητής Όρφανιδής

